

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •
ILLUSTRERADT MAGASIN

MOTIV FRÅN BY KYRKÖBY, DALARNE. — EFTER FOTOGRAFI.

23:DJJE ÅRG.

DEN 9 APRIL 1922

N:o 28.

Foto. Bagge, Lund.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

N. Brinke.

Den man, vars bild i dag återgives på H. 8. D:s första sida, har kanske i högre grad än någon annan gjort sig förtjänt av Sveriges värnpliktiga ungdoms tacksamhet. Utan att därmed vilja förneka de insatser, som från andra håll och naturligtvis icke minst från militärläkareledningens sida gjorts till förbättrande av de hygieniska förhållandena inom kaserner och andra förlägningsplatser för de värnpliktiga, kan man nämligen tryggt våga påstå, att de stora reformer på detta område, som de sista åren ägt rum, till väsentlig del kunna ledas tillbaka till medicine doktor Nils Brinkes kraftiga initiativ och energiska propaganda.

Nils August Brinke är född i Billeberga socken av Malmöhus län den 4 juni 1870. Föräldrarna voro fabrikkören Nils Nilsson och hans maka Hanna Åkesdotter; släktnamnet har han bildat efter hemmanet Brinkegården. Efter att år 1889 ha avlagt mogenhets-examen vid Lunds katedralskola fortsatte han sina studier vid därvarande universitet, varefter han följande år avlade mediko-filosofisk examen, men överflyttade därefter till Karolinska institutet, där han år 1893 blev medicine kandidat och 1898 medicine licentiat.

I sin konsts praktiska utövning delade Brinke länge sina intressen mellan barnen och militären. Sålunda tjänstgjorde han året efter sin läkarexamen som assistent vid Karolinska institutets pediatrika poliklinik, var 1899 extra och 1901 t. f. andre underläkare vid allmänna barnhuset i Stockkolm samt innehade förordnande 1899—1900 som amanuens och tidvis som överläkare vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn. Under år 1901 tjänstgjorde han dessutom som amanuens vid allm. barnhuset och Karolinska institutets pediatrika poliklinik. Sedan dess togs han visserligen alltmera i anspråk för militärläkareuppgifterna men har framgent även ägnat sig åt särskilt skolläkarens uppgifter. Sålunda var han 1902—11 skolläkare vid högre allmänna läroverket, folkskoläroreseminariet samt elementarläroverket för flickor i Umeå samt 1905—11 vid Umeå stads folk- och småskolor. Efter sin överflyttning till Lund har han där tagits i anspråk för liknande uppgifter: sedan september 1913 är han skolläkare vid Lunds stads folk- och småskolor och från september 1916 jämväl vid Lunds privata realskola och gymnasium.

Emellertid är det i sistnämnda egenskap han förvärvat en rangplats i samtidens svenska läkarehistoria. Sin bana som militärläkare började han redan 1895 som underläkare vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm. Följande år blev han fältläkarestipendiat av andra klass och tjänstgjorde 1897—1901 som extra läkare vid olika regementen. Redan vid början av sin bana ställdes han på ett handgripligt sätt inför militärläkarens ansvarsfulla uppgifter genom den befattning han fick taga med en då utbruten epidemisk hjärnhinneinflammation bland de värnpliktiga på Ljungbyhed. Hans ställning var visserligen då endast den underordnades, men han fick dock redan klart för sig, vilken betydelse de allmänhygieniska förhållandena hade för truppens hälsotillstånd. År 1901 utnämndes han så till bataljonsläkare vid Norrlands dragonregemente och bosatte sig i Umeå, där han emellertid samtidigt tjänstgjorde först som lasaretsläkare och sedan i icke mindre än nio år (1902—11) även som stadsläkare och sålunda var i tillfälle att förvärva sig en mycket omfattande allmän läkareerfarenhet. År 1911 vann han transport till sydligare trakter genom sin utnämning till bataljonsläkare vid Kalmar regemente och bosatte sig samtidigt i Lund. Och det är nu hans reforminsatser på militärläkareområdet på allvar taga vid.

Redan år 1910 hade Brinke genom en studieresa med militärläkarestipendium till Tyskland och Frankrike sökt förvärva sig vidgad erfarenhet. Efter krigs-

utbrottet företog han på hösten 1915 en ny studieresa till Tyskland och det synes ha varit härunder vunnna impulser, som givit honom första anstötten till de försök att nedbringa sjukligheten bland de värnpliktiga vid Kalmar regemente, som han med glänsande framgång företog med nästa inryckande årsklass. Utrymmet förbjuder oss att i detalj redogöra vare sig för det tidigare tillståndet eller för alla de särskilda åtgärder, som vidtogos. Det må vara nog att framhålla, att d:r Brinkes huvudtes var, att sjukligheten bland de värnpliktiga till mycket väsentlig del berodde på de riktiga infektionstillfällena, som själva kasernförläggningen medförde genom bäddarnas alltför nära grannskap, genom vissa persedlars (sängiltarnas) förvandling till smittspridare samt genom en brist på sjukhusutrymme, som föranledde tillåtelse för infekterade att vistas bland de ännu icke sjukskrivna. Av dessa olägenheter kunde den första undanröjas först genom ökat kasernutrymme, men mot de båda senare inskräddes omedelbart genom anskaffande av tvättbara lakansöverdrag till filterna och genom avdelning av visst kasernutrymme till sjukskrivna, så att dessa alltid kunde hållas isolerade från ännu icke infekterade. Än vidare fann d:r Brinke en viktig anledning till sjuklighetens stora omfattning i den nedsättning i motståndskraften mot sjukdomsmittorna, som föranleddes av brist på torra kläder och framför allt skodon. Icke ens med tre par läderskodon var det möjligt att hålla manskapet torrt och varmt om fötterna. D:r Brinke bragte torkrummen till effektiv användning och införde till ombyte med läderskodonen — trättflor (hålst skulle han önskat verkliga träskor). Resultatet blev förbluffande gott och manskapet, som först betraktat toffelombytet med överlägsen skepsis, lärde sig snart uppskatta den nya fotbeklädnaden, så att den i strid med reglementet mottogs i packningen även på marscher trots sin större tyngd. Slutligen lade d:r Brinke den största vikt vid smittkällornas tidiga upptäckande och isolerande snarast möjligt. För detta ändamål underkastades hela regementet man för man en grundlig undersökning med början med dem, som sågo ut att vara svagast och föreföllo mest misstänka för sjukdom. Genom alla dessa enkla, men systematiskt genomförda åtgärder lyckades det inskränka sjukligheten vid Kalmar regemente så, att medan den på hösten 1915 småningom sprungit upp från 32 vid inryckningen den 1 nov. till 194 den 15 december, var den högsta sjuksiffran, som uppnåddes i december 1916, endast 57. Det är siffror, som tala.

D:r Brinke framlade nu sina erfarenheter i två föredrag, det ena inför Lunds läkaresällskap den 11 april 1916, det andra inför Svenska läkaresällskapet den 30 januari 1917. Föredragen väckte det största uppseende, läkaresällskapet antog en resolution i syfte av förbättrad kasernhygien och genom en interpellation bragtes saken under debatt jämväl i andra kammaren. D:r Brinke, som redan förut fått deltaga i utarbetandet av förslag till tjänstgöringsreglementets för armén hälsovårdsföreskrifter, tillkallades nu som sakkunnig inom arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse för utarbetande av förslag angående hälso- och sjukvårdens handhavande vid arméns truppförband och här sålunda verksamt deltagit vid ästadkommande av nu gå lande förbättrade föreskrifter.

Som ett erkännande av sina förtjänster fick d:r Brinke, som 1916 utnämnts till regementsläkare i fältläkarekåren och 1917 till bataljonsläkare vid Södra Skånska infanteriregementet, samt till fältläkare vid fältläkarekårens reservstat sedan 1919, vid Lunds universitets jubelfest 1918 av medicinska fakulteten därstädes mottaga kallelse till medicine hedersdoktor. Det är sällan en medicinsk doktorshatt varit ärligare förtjänt.

HVAR 8 DAG

•ILLUSTR• •MAGASIN•

En elittrupp från Frankrikes förnämsta teater *Comédie Française* har nyligen gästat Stockholm och den 28—30 mars å K. Teatern framfört ett utvalt program ur den franska klassiska och moderna komedien, upptagande verk av Molière, de Musset, Marivaux, Jules Renard och Georges Courteline.

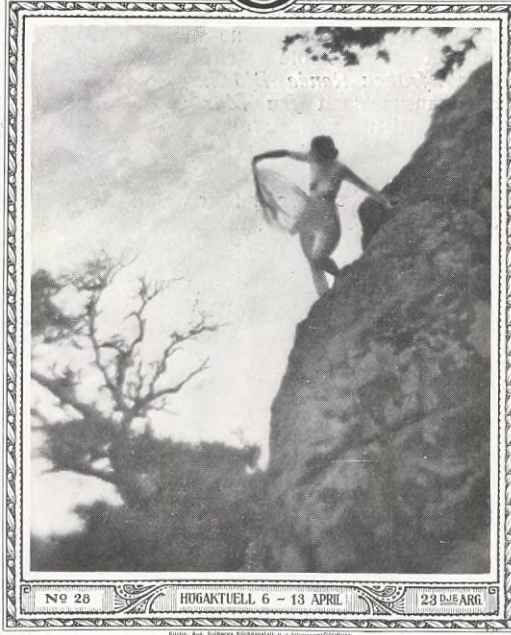
Första aftonen hade ägnats den franska komediens största namn: Molière, av vilkens verk man valt de för svensk publik bekanta *L'ecole des femmes* och *Les précieuses ridicules*, den förra nyligen uppförd i historisk dräkt å Lorens bergsteatern i Göteborg, den senare utgörande ett av den svenska scenens starkaste program i hr Perssonnes ypperliga tolkning av *Mascarille*. Vid det franska gästspelet var det sålunda mindre nyheten som fängslade än behaget att få se en av Frankrikes förnämsta trupper levandegöra den franska komediens yppersta traditioner. Såsom ledare för truppen hade medföljt hit ingen mindre än chefen för *Comédie Française*, M. *Emile Fabre* (se sid. 436). Andra dagens program hade ägnats Marivaux, som

utgör en förbindelseled mellan klassikern Molière och romantikern Musset. Hans sceniskt konstfullt byggda *Le jeu de l'amour et du hasard*, i Sverige känd under titeln *Kärlekens försyn*, förmådde även genom spelets utsökthet fängsla och underhålla den hela tiden mycket intresserade publiken. En bagatell av Courteline utfyllde programmet.

Vid avskedsföreläsningen tävlade Mussets bekanta och tidigare i Stockholm spelade komedie *Il ne faut jurer de rien* med Marivaux' *L'épreuve* om publikeus intresse.

Även Jules Renards enaktare *Poil de Carotte* blev genom m:me Berthe Bovy alldeles utomordentliga tolkning av fängslande verkan.

Bifallet efter denna tredje och sista föreläsning blev även långvarigt och hjärtligt. Det ägnades främst den främmande trupps förnämsta krafter m:me Bovy, M. Léon Bernard och M. Brunot, vilka alla mot bakgrunden av ett om den högsta scenkultur vittnande samspel utmärkt några minnesvärda gestalter i den franska komedien.

Nº 28 HUGAKTUELL 6 - 13 APRIL 23 BILDÄRG

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 28.

I brunröd dubbeltonfärg. "Västans vind", av L. A. Goetz. San Francisco. Denna bild, jämte ytterligare tre amerikanska bilder, vilka H. S. D. under hand kommer att återgeva, har ställts till vårt förfogande från den av Fotografiska föreningen i Stockholm anordnade utställningen av fotografier, bland vilka de amerikanska och engelska väckte särskild uppmärksamhet. — Klubb: Sjöberg, Gbg.

Efter porträtt. Klubb: Sjöberg, Gbg.
GÄSTSPEL Å K. TEATERN I STOCKHOLM från "COMÉDIE FRANÇAISE":
Frontnummer skolan av Molière.
Fr. v. M. Dhelly (Horace), M:me Berthe Bovy (Agnès) och M. Léon Bernard (Anolphe).

Efter så gedigna program som Paul Lange och Tora Parsberg samt Tora van Deken har Svenska Teatern tagit upp ett synnerligen lättsmält stycke: "Damernas egen", amerikansk komedi av Leo Dietrichstein med premiär den 31 mars. Pjäsens huvudroll, den store barytonen, älskaren och hjärtekrossaren Jean Paurel spelades con amore av herr *Anders de Wahl*, som lät all sin konst inom konsten komma till synes i en roll som denna. Nästan hela teaterns ensemble var för övrigt i elden, men vi nämna endast *fröken Renée Björling* som en betagande söt, ung amerikanska samt *fru Märta Halldén*, som väl fyllde den koleriska italienska primadonnans komiska roll.

*

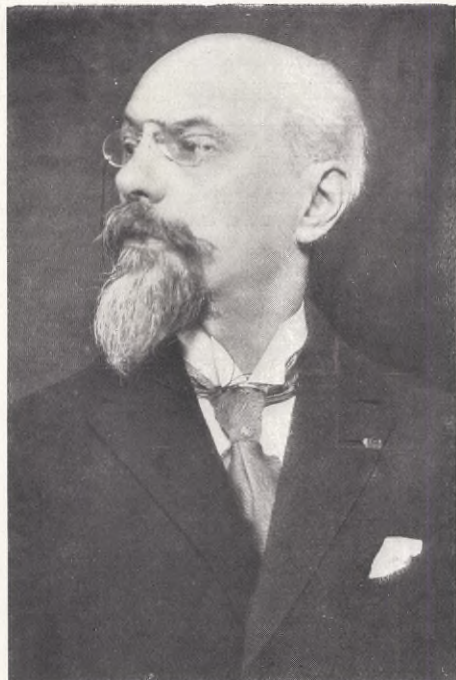
Den *wienska valsdrotsningen Grethe Wiesenthal* gästar i dessa dagar för första gången Sverige och Stockholm, hit in-

Foto. Alnberg & Proinitz. Sthlm Kliche: Aug. Sjöbergs Klichéstud., Gbg
PREMIÄR PÅ VASATEATERN: Scenbild ur "Damernas egen": Herr *Anders de Wahl* (Jean Paurel) och *fröken Renée Björling* (Ethel Warren) i andra akten.

hon vid sitt första uppträdande inför svensk publik valt ett program som på ett undantag när uteslutande bestod av Straussvalser och avslutades med alla de gamla wienervalsernas vals: "An dem schönen blauen Donau".

Grethe Wiesenthal, som förr var en av de mest strålande stjärnorna i sin hemstads operabalett, samt som befast sitt rykte i London, Berlin, Paris och Amerika, ägnar sig numera uteslutande åt privata uppträdanden. Dessutom har hon grundat en dansskola för kvinnliga elever, där hon själv meddelar undervisning. Utan Rädda Barnens mellankomst hade vi tydligen haft mycket små utsikter att få se denna internationella storhet på danskonstens område här.

Efter porträtt. Kliche: Coës, Gbg.
M. EMILE FABRE chef för Comédie Française's i Paris administration och ledare av den franska truppens gästspel i Stockholm.

bjuden av föreningen Rädda Barnen för att med sin konst ge sitt bidrag till dess arbete för de hungrande barnen i hennes hemland. Antagligen som en hänsyftning på sitt binamn, "Die Walzerkönigin", hade

Efter porträtt. Kliche: Coës, Gbg.
GRETHE WIESENTHAL "den wienska valsdrotsningen" dansar i Stockholm på inbjudan av föreningen Rädda Barnen.

Man tvekar ej att be-teckna *Lorensbergsteaterns* senaste premiärprogram den 30 mars, Alfred de Mussets *En nyck* och *Lek ej med kärleken*, såsom ett av säsongens intressantaste. Musset själv har sovit en mer än halvsekellång sömn på Père Lachaise och hans en gång blodröda, tragiska kärleks-saga med George Sand har för längesedan bleknat inför en nutids medvetande. Men vad han led och lärde därunder tonar ännu fram med den ännu levande lidelsens hetta och den nyfödda reflexionens friskhet ur hans verk. Överallt känner man i dem närvaron av denna stora passion, som blev den enda oförglömliga i hans av passioner fyllda liv — hans tankes fastsmidhet vid denna enda kvinna, som utgjorde hans högsta lycka och djupaste kval. Hur för-råder ej varje hans kunskap om kvinnan att den är hämtad från samvaron med en kvinna långt över vanliga mått. Därför blir det även i lika hög grad en intellektets som en känslans strid som utspe-

Efter fotografier.

Kliché: Göta Eklund & Klichéanstalt, Gbg.

"LEK EJ MED KÄRLEKEN". Scen ur akt III. Fru Karin Molander (Camille) och herr Gabriel Alw (Perdican).

las i dessa dramer. Det är denna blandning av romansk glöd och gallisk skärpa, som gör isynnerhet "En nyck" så utomordentligt njutbar. Med dialogens behandling faller eller står pjäsen. Hr *Gabriel Alw* ingav i och med första repliken förtroende. Han var *Chavigny* och han förblev honom, från topp till tå. Fru *Elsa Widborgs* entré gav icke samma ögonblickliga illussion av madame de Léry, men hon blev i fortsättningen så mycket säkrare, iderikare, briljantare. Rollen är säkerligen en av de allra bästa hon någon gång kreerat.

Det följande programmet "Lek ej med kärleken" är redan, trots sina många skönheter, sceniskt sett ej så slutet och väl byggt som "En nyck", och de djupa intryck man mottog därifrån begränsades till några få scener. Musset sjunger här en hymn till naturen — samma natur i vars namn han under tårar rasar och lider. Hr Alw fann även här gripande uttryck, likaledes fru *Karin Molander*, som särskilt i de stora

förklarings-scenerna fick ett patos över stämman som träffade djupt. Ett par verkligt goda komedifigurer framställdes av hrr *Wilhelm Berndtson* och *Torre Cederborg* — ett äkta galliskt inslag i ett skådespel, rikare på tårar än på löjen.

Efter fotografier.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

Vidstående bild:
"EN NYCK".

En akt.

Fru *Elsa Widborg* (*Mme de Léry*) och herr *Gabriel Alw* (*Chavigny*).

I SUTTO PÅ VERANDAN och tärde en aftongrogg, den gamle pensionerade lasaretsläkaren och jag. Framför oss låg den vida skånska slätten med sina trygga mjuka linjer och sin fria lugna horisont, sina pilvallar och sin fetglänsande mylla, insvept i aftonens blåaktiga dis. Allt var tyst och stilla, blött från dansbanan vid byns Folkets Hus trängde från och till några löskyckta vals melodier till våra öron. Solen hade nyss gått ned.

Det var lördag.

— Vad det ändå är lugnt och skönt en sådan här kväll, sade jag. Jag känner det som om alla mina växlar voro inlösta och alla mina slutmorterade. Livets vedervärdigheter ligga långt i fjärran. En sådan här kväll tror jag absolut på mänsklighetens godhet.

Den gamle lasaretsläkaren tog betänksamt en klunk ur sitt glas. Hans smala händer, slanka som en kvinnas, lyste vita i den tilltagande skymningen och kontrasterade på ett underligt sätt mot det vita skägget och den barska blicken bakom de blänkande glasögonen.

— Jaja, bror lille, du är ung och nygift och lycklig och allt sådant där, genmålde han. Du är mycket ung, och du gör orätt i att tro på den goda mänskligheten. Den finns inte. Goda människor kan man råka på någon gång, och de äro enligt min erfarenhet nästan alltid mödrar.

— Tror farbror verkligen det? invände jag tvivlande.

— Tror, gosse? Jag vet. Vi män kunna väl ha våra anfall av osjälviskhet, men de gå fort över. Modershjertat förnekar sig aldrig. Jag har sett åtskilligt i den vägen. Just nu erinrar jag mig en liten episod, som tilldrog sig för många herrans år sedan, då jag var underläkare på ett litet skånskt lasarett. På min avdelning hade jag bland andra patienter en gammal gumma. som redan från början tilldrog sig mitt intresse. Det var i synnerhet rynkorna vid hennes ögon, som gjorde, att jag särskilt kom att lägga märke till henne; det var en härva av fina fåror och linjer, som påminde mig om solglitter på havet en sommardag. Ett par blå ögon blickade trohjärtat och mildt ur det lilla gummansiktet, friskt och klart i färgen som ett gammalt äpple. Hon vårdades för ett par varikösa bensår, en banal åkomma alltså, som du förstår, men långdragen och nog så tålmodsprövande.

Nåja, gumman hade i varje fall ingen anledning att klaga, och det gjorde hon sannerligen inte heller. Varje gång jag kom på min rond, dröjde jag litet längre än nödvändigt vid hennes säng för att prata ett slag, ty gumman var alltid pigg och nyter, och alltid hade hon något att förtälja, även om det mestadels var variationer på ett och samma tema: min son.

Den var oändligt rörande, denna gummans vördnadsfyllda kärlek till det liv, hon en gång burit under sitt hjerta. Hon sade inte "min pojke" eller "min Erik" eller något sådant utan alltid "min son". Aldrig förut hade jag anat, att de båda orden kunde innebära så mycket.

Nåväl, så småningom fick jag ju en tämligen god kunskap om gummans son. Jag fick veta, att han var tretton månader, när han började gå, att han fått beröm av en folkskollärare i Ystad, att han en gång hittat en hel tvåkrona på gatan, att han nu var en välbeställd köpman i tryggad ekonomisk ställning, rikt gift och barnlös — — — dessa och tusen liknande smådrag förtalde gumman mig på sitt stilla blida sätt. Aldrig försummade hon att framhålla, huru snäll och präktig hennes son var, så att jag

började föreställa mig honom såsom ett monstrum av godhet. Dock förvånade det mig något, att gumman, efter vad jag kunde förstå, aldrig fick några besök, fastän sonen tydligen var bosatt i lasaretsstaden.

Emellertid led det mot jul, och jag började så smått att sända hem alla patienter, som ej voro särskilt dåliga, ty fastän systrarna göra julen på ett sjukhus så angenäm för sjuklingarna, som de rimligtvis kunna begära. så är och förblir det dock en sjukhusjul. Nå, när den kom också till den lilla gumman, och en dag på rondens underrättade jag henne om att hon kunde få fara hem till sin son när som helst. Men gumman reagerade inte på det sättet, som jag hade väntat. Visserligen kom det en varm glimt i hennes ögon, men hennes uppsyn i övrigt var smått generad. — Jag får nog höra först, om jag kan få komma, så att jag inte blir till något besvär, tyckte hon.

— Jaja, svarade jag smått förbryllad, det får ju mor ordna, som hon själv finner för gott. — — —

Nåväl, följande dag, då jag efter middagen satt på mitt rum och mediterade, rökande min lilla pipa, fick jag besök av gummans son. Det var en elegant medelålders herre med ett fadt och intetsägande leende och ett insmickrande sätt, som genast berörde mig obehagligt. Han framförde sitt ärende, och det lät ungefär så här: — Jag ber tusen gånger om ursäkt för att jag upptar herr doktors dyrbara tid, he he, men jag skulle gärna vilja tala ett par ord med herr doktorn angående min moder. Hon vill ju komma hem till mig och min fru över julen. men vi skulle helst se, att hon fick stanna under herr doktors utmärkta vård, he he, åtminstone över helgen. Det är naturligtvis inte alls någon bristande tillgivenhet från vår sida, men det passar sig litet illa, ser herr doktorn. Vi hade nämligen tänkt att hi några umgängesvännen hos oss under julen, och det är ju alltid obehagligt att ha en sjuk människa hos sig, då man vill vara så där litet glad, he he, som herr doktorn förstår. Och dessutom har ju min moder på gamla dar blivit så där litet pratsjuk, om herr doktorn tillåter, att jag uttrycker mig så, he he, och därför — — —

När han hade hunnit så långt, steg jag upp, öppnade utan ett ord dörren på vid gavel och gjorde en gest, omöjlig att missförstå.

Han gick, men minnet av det sliskiga bodexpedit-leende, som han anlade vid sin bröststörtade sortie, kväljde mig under flera timmar efteråt. Och gumman? Hon hade fått äpplen och nötter och en jul-tidning av sonen, och hon var så glad, att han sagt ifrån att hon inte kunde komma, för det västa hon visste var att komma till besvär. Och hennes son var så snäll och präktig och utmärkt på alla vis så — — —

— Jaja, skål, gosse, skål för alla goda mödrar, sade den gamle lasaretsläkaren och fattade sitt glas.

— Skål, farbror, skål för den goda kvinnan som maka och moder, svarade jag, ty jag var, som sagt, nygift.

Över slätten låg skymningen tät. I väster blänktes en ensam stjärna.

Yrkes- och Amatörfotografer

äro välkomna med

nya, vältagna landskaps-
eller genrebilder - - -

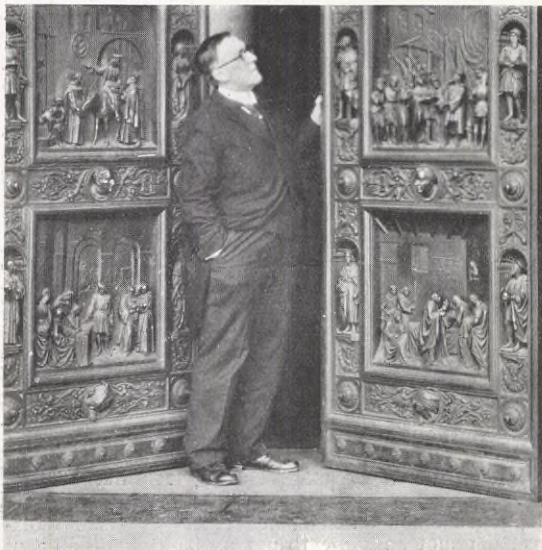
lämpliga för vare sig den stora bilden å omslaget
eller för den mindre vignetten å varje häftes för-
sta sida. Honorering vid antagandet. - - - - -

Efter fotografier. Kliche: Götz, G. B.
GUSTAF IV ADOLF-PORTRÄTT I AKVARELL signerat P. Barbier, 1796, nyligen återförvärat till Sverige på privat väg.

En synnerligen intressant historisk målning har nyligen på privat väg återbördats till Sverige efter att ha genomgått många skiftande och mer eller mindre okända öden på främmande mark, nämligen ett av P. Barbier signerat akvarellporträtt av Gustaf IV

DEN SVENSKA SKULPTÖREN DAVID EDSTRÖM, numera bosatt i Förenta Staterna, beser de märkliga bronsportarna till Capitolium i Washington, vilka endast vid ytterst sällsynta tillfällen — senast vid "den okände soldatens" begravning — stängas.

Efter fotografier. — Kliche: Sjöberg, G. B.

Adolf. Porträttet, som bär årtalet 1796, sättes i samband med det nyligen i pressen omtalade så kallade Gustaf IV Adolfsbiblioteket i Tyskland.

*

H. 8 D. återgiver härmed en bild av den bekante svenske bildhuggaren David Edström, stående framför de berömda Rogers-bronsportarna till Capitolium i Washington, vilkas imponerande skulpturer, bl. a. med scener ur Columbus liv, han ägnat ett uttömmande studium.

Dessa ryktbara portar — de största som byggts av något folk i hela världen — utfördes år 1858 av den framstående amerikanske bildhuggaren John Randolph Rogers. På sin nuvarande plats till de Förenade Staternas Capitolium uppsattes de år 1865 för en kostnad av 28,500 pund — en förklarlig summa om man betänker deras oerhörda vikt, tio ton.

Bronsportarna i Washington äro aldrig stängda utom vid något alldeles enastående tillfälle. Senaste gången detta hände var då stofet av de okände soldaten högtidligen vigdes till griftero.

När de därefter änyo skulle öppnas befunnos de vara så tunga och överflupna av rost att ej mindre än 15 man hade 6 timmars arbete för att med domkraft och lämpliga verktyg få dem att vrida sig på sina gångjärn.

Efter fotografier.

1. EX-KEJSAR KARL under framgångens dagar. Under en järnvägsresa till fronten under konferens med generalstabschefen general von Arz.
2. VID AVRESAN FRÅN BESÖKET I UNGERN PÅ VÅREN 1921.
3. EX-KEJSARPARETS SISTA FÖRSÖK att återuppstå på Ungerns konungatron hösten 1921. Ankomsten till Ungern.

Exkejsar Karl av Österrike har den 1 april avlidit efter en kortare tids sjukdom i Funchal på Madeira.

Detta dödsbud, som utgör den tragiska avslutningen på den Habsburgska dynastiens historia, kommer i viss mån ej oväntat. Senaste bulletiner från den nyligen svårt insjuknade exkejsarens läger hava ingivit allvarliga farhågor för livet, även om hans stora ungdom — han hade ju ännu ej fyllt 35 år — i det längsta ingav hoppet om räddning. En dubbelsidig lunginflammation fullbordade emellertid fördöelsen. Exkejsaren avled i närvaro av sin gemål, exkejsarinnan Zita och äldste sonen.

Få furstar torde från början varit så ogynnsamt ställda som exkejsar Karl, och få mindre skickade att leda stora händelser än han. När han den 21 november 1916 besteg den tron, som i 68 år innehafts av hans farfars bror, den gamle hårt prövade kejsar Franz Josef, föreföll visserligen situationen ljusare för Österrike än den i fortsättningen blev. Men när ett allt hårdare prässat Tysklands intressen ej längre syntes gemensamma med dubbelmonarkiens, begick han sitt första stora misstag: det för vapenförbundet med Tysk-

Kliché: Sjöberg, Gbg.

land kränkande anbudet om separatfred med ententen. Vid revolutionens utbrott, då alla troner hotades av de genom kriget utmattade och förvildade folkens hämnd, och han måste abdikera från Österrikes kejsartron lämnade han även den åt honom rättmätigt så-

som dubbelmonarkiens rögerande furste anförtrödda ungerska konungakronan åt sitt öde. Detta utgör förklaringen till de kupper han senare gjort i Ungern i syfte att göra sina anspråk såsom konung erkända, och vilka ohjälpligt dragit ett visst löjets skimmer över hans gestalt. På den vackra och idylliska ön Madeira — exkejsarparets senaste förvisningsort — har hans korta och allt annat än avundsvärda furstesaga nu fått sitt slut.

I Wien har exkejsarens bortgång tilldragit sig förvånansvärd ringa uppmärksamhet. En stilla och fåtaligt besökt sorggedustjänst i Karlskyrkan utgjorde den enda enkla o ficiella hedersbetygelsen. I Budapest däremot ha sorgeytringarna tagit sig ett allmänt och uppriktigt uttryck.

Det storsluttiga slottet Romrod hör till de få ställen i utlandet, som har att uppvisa ett större antal alster av svensk porträttkonst. Stora museer kunna genomgås utan att ett enda konterfej från vårt land påträffas, ehuru ännu ett och annat finnes, dit någon konstforskare ej har förrirat sig. Den storsluttiga samlingen äger flera historiskt värdefulla 1600-talsbilder av väsentligen olika typer t. ex. 3 porträtt av konung Gustaf II Adolf. Vad konstnärnamnen beträffa, så äro de svåra att bestämma. Våra porträtt å Gripsholm från samma århundrade tillskrivas vanligen J. H. Elbfas. Damkonterfejen från början av 1600-talet äro sällsynta och därför i kostymhistoriskt hänseende intressanta.

1. *Drottning Margareta Leijonhuud* (* 1514, förmäld 1536 med Gustaf Vasa, † 1551), målning i olja av okänd konstnär. Midjebild, håller i händerna spiran och äpplet; på huvudet en pärlbesatt huva samt kronan. Rikt pärlbesatt dräkt med puffärmer, prydd med juvelstjärna i guldsnodd och diamantkors med pärlkläppar i juvelbesatt guldkedja. Tavlan är försedd med följande inskription: "*Effigies Serentissimæ Principis Dominæ Margaretha Svecorum Gottorum Vandalarumq Reginæ Secundæ Coniugis Gustavi Regis Laudatissimæ Memorie Quæ Mater Fuit Quingue Filiorum et Totidem Filiarum. Hæc coronata est. Anno christi 1536. Obüt 1551. Anno ætatis 33*". Å Gripsholm finnes

2.

7. DROTTNING KRISTINA. Målning av okänd konstnär. — Kliché: Aug. Sjöbergs Klicheanst., Gbg.

var då 54 år och fick nu åter friare på grund av sin stora rikedom. En furste av Nassau, 66 år, änklings med 17 barn, fick tvetydiga svar och innan hans ombud hunno till Stockholm var Margareta förlovad och gift med den 28 årige lantgreven Fredrik av Hes-

T. v. 2. MARGARETA SVANTESDOTTER STURE. Den sista av Stureätten. (1614—1647). Gift med Axel Oxenstiernas äldste son riksmarsken greve Johan Axelsson Oxenstierna (1611—1657), broder till "Resare-Bengt" med vilkens änka han gifte om sig 1647. Barnporträtt.

6. OKÄNT DAMPORTRÄTT.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

ett helfigursporträtt i samma dräkt men med någon skillnad beträffande vapnets och inskriptionens placering och lydelse. Den viktigaste olikheten är åldersuppgiften "*Anno ætatis 38*". Romrodporträttet skulle således vara fem år äldre!

2. *Margareta Svantesdotter Sture*, (* 1614 † 1646) gift 1636 med riksmarsken greve Johan Axelsson Oxenstierna (*1611 † 1657). Ett barnporträtt med inskription: "*Ætatis 10, vapen, anno 1624*". Margareta var sålunda blott 10 år gammal, då hon avbildas i den med dyrbara spetsar försedda dräkten. Hon var den sista av Stureätten. Johan Oxenstierna blev änklings 1647 och gifte om sig med broderns, "Resare-Bengts", änka Margareta Brahe (*1603 † 1669), som var 45 år och 11 år äldre än han själv. Rikskanslären Axel Oxenstierna var emot partiet: "Jag och din moder kunna ej annat än gilla fru Margaretas person och skulle henne villigt till sonhustru annamma. Dock se vi oss ogärna i följe av sådant giftermål, berövade allt hopp att genom dig huggas med barnbarn. Du är vår äldste son och näst gud vårt hopp och stöd. Du är ännu ung, knappt fem och trettio år; jag kan sålunda icke förstå, varför du skulle belasta dig med en gammal ofruktsam kvinna och dymedelst göra vad du kanske ångrar. Får jag giva råd, så se dig först om. Du behöver ej frukta någon under tiden går dig i förväg". År 1657 blev Margareta andra gången änka. Hon

6.

SVENSKA PORTRÄTT I HESSEN.

3, 5, 9, 4. GUSTAF II ADOLF. 3. Målning av okänd konstnär. 5. Målning i helfigur. 9. Av tysk samtida konstnär. 4. Målning. — *Sivake, Sjoberg, Ahn*
8. GUSTAF HORN. Målning av okänd konstnär.

sen-Homburg, som efter 7 år ingick ett nytt äktenskap m. den 24-åriga hertiginnan av Kurland o. sedan gifte sig 3:e gången m. Sofia Sibylla av Leiningen-Heidesheim. Marga: Bråhes porträtt saknas å Romrod o. Skokloster.

3. *Gustaf II Adolf* målning av okänd konstnär. Konungen är klädd i samma röda silverbroderade rock, som å det mycket avbildade Skoklosterporträttet, men i övrigt skiljer sig bilden betydligt från detsamma. På ett bord ligger kronan, vilken saknas på Skoklosterbilden, å vilken han däremot har en hatt på huvudet.

4. *Gustaf II Adolf* målning, som påminner om den Mierveltska typen. Var Miervelts original finnes vet man ej.

5. *Gustaf II Adolf*, målning i helfigur, som i mycket överensstämmer med ett dylikt av J. H. Elbias å Uppsala rådhus. Porträttet var försett med uppgiften: "Karl X König von Schweden", vilket

1. DROTTNING MARGARETA LEIJONHUFVUD. Målning av okänd konstnär.

ju sålunda kunde rättas å Romrodmålingen. *Fortf. å sid. 447.*

T. v. ROALD AMUNDSEN den berömde norske nordpolsfararen, som plötsligen besökt hemlandet. Fotona tagna d. 17 mars ombord å ång. "Stavangerjord". T. h. KAPTEN AMUNDSEN jämte nordpolsflygaren Omdahl samt norske ministern i Brasilien Gade. — Kliché: Sjöberg, Gbg.

H. 8 D. återger härmed en synnerligen påpassligt tagen bild av den norske nordpolsfararen Roald Amundsen, vilken i största hemlighet anlänt till Norge och där uppehållit sig en månads tid för att i fullkomlig ostördhet få tillfälle att ordna en del angelägenheter för sin nästa nordpolsfärd.

Detta lyckades honom även till sista aftonen då hans inkognito blev röjt. Redan följande dag, den 17 mars, ägde Amundsens avresa rum från Kristiania. En stor människomassa hade infunnit sig för att bringa den populära polarforska-

ren sin hyllning vid avfärden. Vår bild är tagen efter hans embarkering å ångaren Stavangerjord, med vilken han anträdde resan från sitt hemland för att gå forskarens nya och ökända öden till mötes.

*

En av samtidens mest framstående historiska forskare, den namnkunnige italienske historikern professor *Guglielmo Ferrero* har på inbjudan av samfundet Alliance-Françaises i dagarna gästat Stockholm och Uppsala och där hållit en serie livligt uppmärksammas föredrag i det ämne, han torde behärska mera suveränt än någon annan av samtidens forskare, och som han även behandlat i ett flertal av sina mest berömda arbeten: "La Ruine de la Civilisation Antique". Den berömde gästen, vilkens namn i detta nu nämnes i jämbredd med den store Mommsens och som följaktligen tillhör de mest lysande, hävdteckningen över huvud taget äger, visade sig vara en drama-

Efter fotograf. Kliché: Cois, Gbg. MEGALIS, det märkliga österrikiska mediet, på besök i Stockholm och där föremål för den psykologiska forskningens undersökning och utomordentliga uppmärksamhet. — Text å sid. 447.

Foto. Hård. Sthlm. Kliché: Cois, Gbg. PROFESSOR GUGLIELMO FERRERO, den världsberömda italienske historikern föreläser i Stockholm på inbjudan av Alliance Française där.

Forts. å sid. 447.

Foto. Bagge, Lund.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

PROFESSOR FREDRIK BÖK.

Vid den 30 mars förrättat val av tre nya ledamöter i Svenska Akademien invaldes efter presidenten Ivar Afzelius författaren *Tor Hedberg*, efter professor Oscar Montelius redaktör *Albert Engström* och efter professor Harald Hjärne professor *Fredrik Bök*.

Genom detta nyval inträda tre av vår samtida vitterhets mest framstående representanter för olika områden i de adertons krets. Härmed har även en länge närd nationell önskan gått i uppfyllelse, nämligen att låta Svenska Akademien i högre grad än hittills skett

Efter fotografi.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

FÖRFATTAREN TOR HEDBERG.

bliva en representation för svensk vitterhet och därmed även för svenskt språk och tankeliv.

Den av de nya akademikerna, som i detta hänseende kan överblicka den största gärningen är utan allt tvivel *Tor Hedberg*. Det finns knappast något område inom vår svenska litteratur, där han ej gjort en värdefull insats, såväl på dramatikens, novellistikens, lyrikens, som den bildande kritikens fält. Särskilt har hans dramatiska gärning skänkt vår vitterhet betydande alster, bl. a. sorge spelet *Johan Ulfstjerna* och idédramat *Mikael*. Även vår svenska lyrik har han gjort rikare genom sin diktsamling *Vandraren* samt genom den helt nyligen sannolikt i anledning av diktarens 60-årsdag utgivna samlingen *Hemmets sånger*. Efter avgången från sin befattning såsom Dramatiska teaterns chef har *Tor Hedberg* änyo till mångas glädje återupptagit den vitttra och kritiska verksamhet, som genom nu skett inval i Svenska Akademien vunnit nationens främsta erkännande. (Se biogr. årg. II:37 samt årg. XXIII:2 o. 25).

I och med *Albert Engström* inval har en gärd av rättvisa ägnats ett den samtida svenska publicitetens mest kända namn. *Albert Engström*s gärning är oupplösligt förbunden med den av honom 1897 grundade och småningom europeiskt be-

kanta skämttidningen *Strix*, vilken nyligen kunde fira ett ärofullt 25-årsjubileum. Vad han i detta organ givit, i skrift och bild är ej enbart den saftiga skämtbiten, den roande karrikatyren, utan även ett i osedvanligt hög grad litterärt och konstnärligt värdefullt bidrag till vår folkpsykologi. Ingen har klarare än han sett våra nationella brister, ingen har givit dem en ypperligare form. Hans teckningar komma att fortleva genom tiderna, såsom outtömliga källor för kulturskildrare och småningom bliva klassiska. Deras mästare representerar även i hög grad den förra delen av Svenska Akademiens valspråk, något som särskilt kommit till synes i den författarverksamhet han bedrivit vid sidan av sitt publicistiska kall.

Albert Engström föddes 1869 i Lönneberga i Småland. Efter avlagd studentexamen ingick han såsom elev hos Carl Larsson vid Valands konstskola i Göteborg samt debuterade 1894 på Konstnärslöfunds utställning. Åren 1894—96 fäst vid Söndags Nisses redaktion grundade han följande år skämttidningen *Strix*. Vid sidan härav har *Engström* utgivit en serie ypperliga karrikatyralbum av samtiden och dess företeelser samt framträtt som illustratör, bl. a. till *Topelius* sagor.

Forts. å sid 448.

Efter fotografi.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

FÖRFATTAREN OCH TECKNAREN ALBERT ENGSTRÖM.

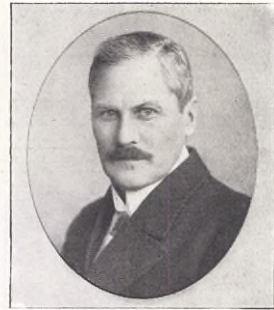
A. G. HOLST.
F. d. Apotekare. — Mölnbo
80 år 27 mars.*

C. A. SEDERBLAD.
Stadsdistr.-läkare. — Linkö-
ping. — 60 år 9 april.*

A. M. K. SUNDQVIST.
Med. Lic. Prakt. Läkare. —
Sthlm — 50 år 23 mars.*

C. F. BERGENDORFF.
Garnisonsapotekare. — Stock-
holm. — 50 år 6 april.*

C. SUNDBLAD.
F. d. Trafikchef. — Nyköping.
80 år 7 april.*

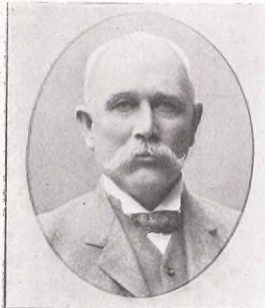
S. W. VINBERG.
Överingenjör. Nyutn. hamn-
direktör i Stockholm.*

A. E. THORBURN.
V. Konsul. — Uddevalla.
60 år 7 april.*

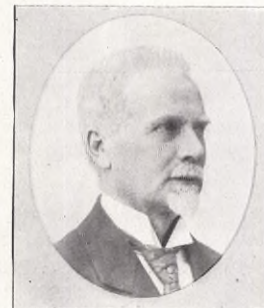
I. O. CASSEL.
Bankdirektör. — Nyvald che-
f. Små. e. bank i Jönköping.*

F. A. S. THAM.
Godsägare. — Susegården.
75 år 10 april.*

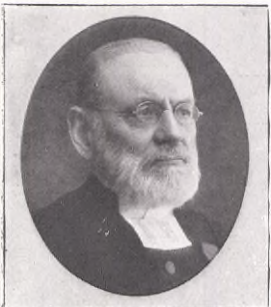
C. H. BECKMAN.
Godsägare. — Sörbylund.
70 år 3 april.*

A. LINDBERG.
F. d. Stat.-insp. — Skara.
70 år 4 april.*

C. D. R. HERMELIN.
Fjrherre. Godsägare. —
Frölinge. — 60 år 2 april.*

C. A. BORELIUS.
Kontr.-prost. Kyrkoherde. —
Ramnäs. — 75 år 7 april.*

J. V. JONSSON.
F. d. Rektor. — Örebro.
70 år 29 mars.*

P. E. PEHRSON.
Postmästare. — Göteborg.
60 år 8 april.*

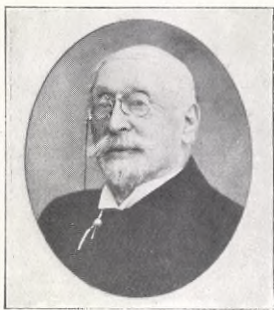
N. S. STADENER.
Kyrkoherde. — Ystad.
50 år 30 mars.*

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

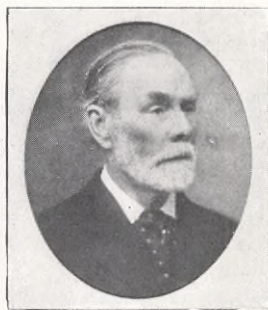
* Data å nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

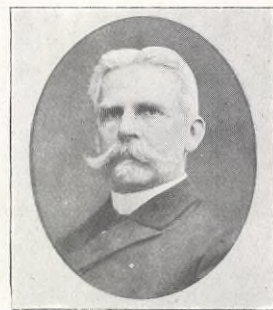
C. O. PHILIPSON †.
Godsägare. — Marieborg.
F. 1835. † 28 mars.*

H. A. NETTELBLADT †.
F. d. Trafikchef. — Stockholm.
F. 1842. † 24 mars.*

K. R. GEIJER †.
F. d. Professor. — Uppsala.
F. 1849. † 27 mars.*

G. C. S. HEDBERG †.
Disponent. — Direktör. — Köp-
manholmen. F. 1849. † 22 mars.*

G. PALME †.
Intendent. — Stockholm.
F. 1814. † 25 mars.*

F. A. ANDERSSON †.
Grosshandl. Komm. man.
Katrnehelm. F. 1834. † 25 mars.*

H. NORDENFELT †.
Överste. — Östersund.
F. 1865. † 31 mars.*

M. H. BERGSTRÖM †.
Jordbrukskonsulent. — Umeå.
F. 1874. † 22 mars.*

AXEL HOLST. Apot.-ex. 74, anst. å olika apotek el. förestånd f. med. förbåd 74—82. Flyttad s. sistn. är t. Östersund där han m. framgång be-
drivit sin affär under firma "Öster-unns kem.-tekn. fabrik fr. 82—21.

CARL SEDERBLAD. Stud. 81, med. lic. 91, prakt. läk. i Linköp. s. å.;
distr.-läk. där sdn 98, järnv.-läk. v. Stat. järnv. sdn 01, skolläk. s. å. Led.
av stadsfullm. sdn 01, dess v. ordf.; led. av folksk.-styr. sdn 15, dess v.
ordf. Landstingsman sdn 18. Led. av sparb.-styr. sdn 19.

ALMA SUNDQUIST. Stud. 91, med. lic. 1900, prakt. läkare i Stockh. sdn
01, läk. v. Stockh. stads poliklin. (avd. f. kvinnor) 03—18. Sakkunn. i
komm. f. utarbet. av förslag t. folkkuppl. ang. könsjukd. Ordf. i Aka-
dem. bild. kvinnors fören. Medl. av Stockh. F. K. P. R. 02—21.

FREDRIK BERGENDORFF. Apot. ex. 92, anst. å olika apotek t. 17, då
han blev Garnisonsapot. Red. f. Sv. Farmaceut. tidskr. 20; led. av militär-
apotekssakkunn. 19.

CARL SUNDBLAD. Utex. fr. Tekn. inst. i Stockh. 63, anst. v. järnv.-
o. landsv.-anl. gn. samt v. järnv. utskatt. ss. bitr. ing. eller chef 63—79,
baning. v. Norsholm—Vestervik—Hultsfred järnv. 79—82; trafikchef v.
Karlskrona—Växjö järnv. 82—08.

SALOMON VINBERG. F. 1877, avg.-ex. fr. Tekn. högsk. V. 02, konstrukt.
v. Stockh. stads byggn.-kont. 02—04 o. byråing. v. dess hamn- o. brobyggn.-
avd. 05—07; konstr. f. hamn kanal- o. stadsplanefrågor v. a—b. Vatten-
byggn.-byrån i Stockh. 08—09, anst. v. Trollh.-kanals ombyggn. 09—10;
byråing. v. Vattenfallsstyr. bygg. byrå 10. I dagarna av Stockh.-hamnstyr.
förordn. hamndirektör, den förste inneh. av denna nya o. betydande post.

ALBAN THORBERN. Avg. fr. Göteborgs hand.-inst. 81, efter anst. å kontor
i utlandet verkst. dir. f. Thorburns Söners a.-b. i Uddevalla sedan 89,
dansk v. konsul 88. Stadsfullmäktig sedan 03. Styr.-led. i Uddev. — Väne-
sekr. — Herrij. järnv. a.-b. A.-b. Göteborgs banks avd.-kontor, Uddev.
tunnfabr., Uddev. elektr. kem. a.-b., Kampenhofs spinneri a.-b.; sekr. i
Hand. o. sjöf.-nmd. styr.-ordf. i Sjöm.-huset, led. av skolråd, hamnstyr-
museistyr. m. m. Initiativtag. o. grundl. av linoljeslagerfabr. på Badön
Intresserad på mångkittande områden: se prist. ss. amatörfotograf o.
fruktodlare; sportsman, bekant från en färd fr. Antwerpen t. Rom på hög-
hjulig velociped (81) samt säson curlingspelare.

ISAAC CASSEL. F. 1881, utg. fr. hand.-inst. 01, anst. å kontor i in-
o. utl. 96—11. Aman. v. Hand.-högsk. i Stockh. under prof. E. Walb t. 11; efter
utl. specialstud. sekr. h. Sv. tobaksfabr. centralkomm. o. ordf. i den av
komm. tillsatta gransk.-nmd 12—13, a. Stockh. hand.-kamm. auktor.
revisor 12—18, sakkunn. h. Tobakscentr.-komm. 15—17. Överrevisor v. Stats-
kommissionerna 17—18. Dir. i A. S. E. A., Västerås, o. chef f. dess ekonomi-
avd. 18. Led. av Örebro o. Västmanl. hand.-kamm. samt av dess arbets-
o. lönsutsk. sdn 19, ävensom av samma läns Köpmannafören. styr. fr. 21.
I dagarna utsedd t. verkst. dir. i Smålands ensk. bank, Jönköping.

SEBASTIAN THAM. Stud. 67, sjökap.-ex. 73, fart.-bef. 73—76; stat-
insp. i H. msvden 77, i Bräcke 78, i Östersund 79, i Malmö 85—90. Eger
egend. Margreteberg i Hall. l. Landstingsman samt led. av Riksd. F. K.
9^e—97 o. 99—07. V. Ordf. i styr. f. Halmst.—Bolmens järnv. a.-b., led. av
styr. f. Ålfsborgs m. fl. läns hypot.-fören., Spenshults sanat., a.-b. Göteborgs
banks avd.-kont. i Halmstad.

CIAES HERMAN BECKMAN. Stud. 72, utg. fr. Ultuna lantbr. inst. 77,
inneh. som arvsg. Sörbylund. Ordf. i lär. allmän. sdn 85, nämnde-
man 91—16, ordf. i skogsv.-komm. 05, i komm.-st. 08, v. ordf. i skolråd,
led. av kyrkoråd. Förmynd. godeman sdn 84. V. ordf. i styr. f. Mösse-
bergs vintersan.

ALBERT LINDBERG. Efter avslut. elem.-skolestud. anst. v. Borås-
Herrij. järnv. 69, stat.-insp. i Axvall 76, i Skara 92—15. S. sistn. är tilldelad
Patr. sällsk. stora guldm.

RICHARD HERMELIN. Ulijn v. Söderml. reg. 84, intend.-ex. 92, adj. i
arméförvalt. Intend.-dep. 93—95, intend. 3. kl. 95 o. 2. kl. s. å., adj. h.

generalintend. 95—97, reg.-intend. v. Hall. reg. 98—01. Eg. egend. Fröl-
linge i Halland samt hälften i Kullåkra där. Ordf. i länets hushåll-
sällsk. sdn 21, led. av Sv. allm. lantbr.-sällsk. arbetsutsk. sdn dess stift,
ordf. f. Sv. färvarelsfören. V. ordf. i kyrko- o. skolråd samt komm.-fullm.
Led. av elektrifier.-komm. Led. av Riksd. F. K. 13—19, av A. K. 21. Led.
av Järnvägsrådet.

CARL ARON BORELIUS. Stud. 68, fil. kand. 79^e prästv. 86, v. lärov.-adj.
i Västerås 81—86, lärov.-adj. i Falun 86 1900, reg.-pastor v. Dalreg. 87—01,
kyrkok. i Järna 1900, i Ramnäs sdn 07, kontr.-prost sdn 20. På sin tid
stadsfullm. i Falun och v. ordf. i fattigv.-styr. där.

JOHAN JONSSON. Stud. 71, fil. lic. 83, förestånd. f. Kävesta folkhögsk.
85—17. Folkskol.-insp. i Närike 04—14. På uppdrag av hushåll.-sällsk.
utarb. dess 100-årshistoria 1803—1903. På sin tid ordf. i folkhögskollär-
fören. samt led. av Örebro l. landsting.

SAMUEL STADENER. Stud. 89, folkskollär.-ex. 94, teol. kand. 98, prästv.
1900, past. v. svenska förs. i Paris o. tf. sjöm.-präst i Dunkerque, Calais
o. Boulogne 01. Kyrkoadj. i Malmö St. Petri 05, v. pastor där 07, kyrkok.
i Ystad sdn 09. Reg.-pastor v. Kronpr. husarreg. sdn 07. Folksk.-insp.
05—10. Led. av Riksd. F. K. 12—17, led. av konstit.-utsk. Teolog.-skriftst.

OSCAR PHILIPSON †. Egnade sig efter avslut. elem.-studier åt sköt-
seln av fädernegården Mariebo o. deltog med intresse i det kommunala
arbetet. I ett 50-tal år ordf. i komm.-nmd. närmare 60 år ordf. i sparb.
o. under ett 40-tal år landstingsman. Under nära 70 år led. av Hushåll-
sällsk.

HJALMAR NETTELBLADT †. Stud. 62, niv. v. Stat. järnv.-byggn. 62—
67, stat.-insp. v. olika stationer v. statsbanorna 67—73, traf. dir. assist. v.
Statsban. 2 distr. 6. avd. Örebro—Falköp. 74—76. S. sistn. är traf.-chef v.
Gävle—Dala järnv., avsk. 01. Verkst. dir. i Vagnuthyrn. a.-b. 02—08, omb.
budsm. i Ensk. järnv. försäkr. a.-b. m. olycksfall 02, omb.-man i järnv.
assuransfören. 07—21.

REINHOLD GEIJER †. Stud. 67, fil. dr. 72, doc i prakt. filos. v. Upps.
univ. 76, v. Lunds univ. i samma ämnen 80, professor i teoret. fil. v.
Upps. univ. 88—14. Ordf. i styr. f. Upps. läns folkhögsk. 91—96, cens. v.
mog.-sk. sdn 91. Proinsp. f. Östg. nat. 02, insp. f. Värlm. nat 05—14, insp.
f. Upps. arbet.-inst., i pedagog. övn.-o. exper.-skolan i Upps. 08. Hed-
led. av Värlm. nat. i Lund o. Upps. samt av Östg. nat. i Upps. Led. o.
hed.-led. av ett stort antal in- o. utl. vetenskapl. samf.

GUSTAF HEDBERG †. Efter genomg. tekn. skola i Örebro anst. h. Mo
—Domsjö a.-b. och senare v. Dals sågverk, återkom t. Mo —Domsjöbala-
gen 83 som förvalt. I början av 90-talet disp. f. Forss a.-b. samt ordf. i
dess styr. Led. av styr. i Härnösands e. banks avd.-kont. i Örnsköldsvik
93—08 o. kvarstod efter kontorets uppg. i bank a.-b. N. Sverige o. sen. t.
Sv. Hand-banken.

GUSTAF PALME †. Genomg. efter avl. stud.-ex. Ultuna lantbr.-inst.
och ägnade sig under några år åt lanbruk, flyttade då till Stockholm
där han någon tid bedrev agenturverksamhet. En av initiativtag. t. bild.
av Sv. livförsäkr.-anst. Odén 88 o. var dess verkliga ledare t. 18 då han
blev dess verkst. dir. — Med utgången av sistn. år lämnade han dir-
befattn. men kvarstod som led. av styr. som han tillh. sdn 14.

HUGO NORDENFELT †. Ulijn v. Svea art.-reg. 85, kapt. 1900, adj. h.
hert. av Västergöt. s. å., major v. Norrl. art.-reg. 09, öv.-ljtn. v. Upl. art.-
reg. 13, överste o. chef f. Norrl. art.-reg. sdn 16.

MARTIN BERGSTRÖM †. Stud. 91, utex. fr. Alnarps lantbr. inst. 1900,
förste lär. v. Torneadalens lantm.-skola s. å., länsagronom i Västerb. l. 04,
jordbrukskonsulent sdn 08. Initiativtag. t. o. ordf. i Västerb. lantbr.-fören.
förb. 06, ordf. i fröodl.-nmd. Egnade synnerligt omsorg åt tillkomsten o.
utveck. av mönsterjordbruk; ordf. i nyodl. länsnmd 17 förvalt. av hushåll.
sällsk. egend. Strömsör.

Norrälje, den lilla vackra staden vid Norrtäljeviken, som genom tiderna förmått att bibehålla sin ställning såsom Roslagens centralpunkt, kunde den 29 mars fira sitt 300-årsjubileum. Det var nämligen den 29 mars 1622 som Gustaf II Adolf utfärdade stadsprivilegier för staden. Med anledning av att de egentliga fästlighe terna komma att förbindas med den stora jubileumsställning Norrtälje kommer att hålla i sommar inskränkte man sig nu till en enklare minnesfäst. Ur Norrtälje stadsidyll återgiva vi härmed en av dess allra äldsta byggnader — det

Fot. Luvstodt, Norrtälje.

TILL NORRTÄLJE STADS 300-ÅRS DAG DEN 29 MARS. En byggnad Gustaf II Adolf för 300 år sedan låtit uppföra till gevärsfaktori åt staden, nu kallad Gamla banken.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

Gevärsfaktori Gustaf II Adolf där låtit uppföra samt nu kallad Gamla banken.

Till bild å sid. 443.

Stockholm har i dagarna mottagit ett högst märkligt besök, nämligen det österrikiska mediet *Megalis*, som i sitt hemland och långt utanför dess gränser väckt oerhörd uppmärksamhet inom psykiatriska kretsar för sin fenomenala förmåga att under trans uppåtdaga allehanda händelser, som passerat icke blott på långt avstånd, utan även långt tillbaka i tiden. Speciellt har hennes förmåga med avsevärd framgång tagits i anspråk för att få uppklarade en del brott som betraktats såsom fullkomligt oförklarliga. I Wien har av en doktor Tartaruga under sträng vetenskaplig kontroll grundats ett psyko-kriminalinstitut, där *Megalis* för närvarande utgör den största sensationen, och där flera av hennes märkvärdigaste avslöjanden blivit gjorda. I Stockholm, men så sent att resultatet ej hunnit bli bekantgjort före vår prässläggning, har *Megalis* underbara förmåga prövats under en seans å Läderlappens lokal den 3 april, vilken bevisades av bl. a. doc. Sydney Alrutz vid Institutet för psykologisk forskning i Uppsala. Vilken uppmärksamhet detta mediums prestationer väckt bevisas för övrigt av att sällskapen för psykologisk forskning i Paris, London, Barcelona, Milano och Genua inforordrat berättelser från seansen i fråga.

Vid detta besök har även en viss förhoppning knutits att möjligen sent omsider erhålla någon klarhet i det ännu efter ett tiotal år lika mystiska Hammarbymordet utanför Stockholm. Det är i varje fall icke uteslutet att åtminstone ett försök i denna riktning kommer att göras. *Megalis*, som är en helt ung flicka på endast 18 år, åtföljes hit av sin uppäckare och ledare i Wien, dr Tartaruga.

FERRERO forts. fr. sid. 443.

tiskt fascinerande föreläsare vilken i korta sammanfattningar kunde frammana olika perioder i århundradenas världshändelser.

Signor Ferreros syn på det nuvarande världsläget är lidelsefri och klar, fullt medveten om krisens all-

var, men utan pessimism. Vad han framför allt tror att våra dagars Europa lider brist på är starka regeringar, som i en viss utsträckning voro i stånd att leda händelserna. Hur dessa komma att utvecklas ansåg han omöjligt att på något sätt förutse.

SVENSKA PORTRÄTT I HESSEN. Forts. fr. sid. 442.

6. Okänt damporträtt, motsvarighet till föregående och med samma ram betecknades: "Gemahlin Karl X, König von Schweden." Drottning Hedvig Eleonora kan det ej vara!

7. Drottning Kristina, målning av okänd konstnär. Hon är klädd i hermelmantel och på ett bord vilar kronan.

8. Fältmarskalken greve *Gustaf Horn* (*1592 †1657), målning av okänd konstnär och försedd med vapnet samt inskriptionen: "Aetatis Suæ 29, Anno 1643", vilket stämmer mycket illa tillsammans med de vanliga biografiska uppgifterna om hans ålder. På Gripsholm finnes emellertid ett, vad ansiktet beträffar, rätt likt porträtt av vår store fältherre.

SLOTTET ERBACH.

Nära Darmstadt ligger grevskapet Erbach, som 1806 förlorade sitt oberoende. I den lilla staden med samma namn finnes det grevliga slottet, byggt i mitten på 1500-talet i rennäsansstil och tillhörande den nuvarande greven av linien Erbach—Erbach. Slottet har ett museum grundlagt av greve Franz von Erbach † 1823. Samlingarne innehålla grekiska, romerska och germanska fornsaker, etruskiska vaser, glasmålningar från 1200—1600-talen och en rik gevärskammare. Riddarsalen äger historiskt märkvärdiga rustningar och vapen, som tillhört berömda personer: *Gustaf II Adolf*, Kajsar Maximilian I, Wallenstein, Frans von Sickingen, Götz von Berlichingen o. s. v.

Här finnes ett porträtt av 9. *Gustaf II Adolf*, som är målad i helfigur iförd en rikt cicelerad rustning. Porträttet har följande inskription: "*Gustav Adolph König v. Schweden*" och är synbarligen ett arbete av någon tysk samtida konstnär.

PAUL NICOLAIEWITCH MILJUKOW den borne ryske kadettledaren, som under sin vistelse i Berlin nyligen var utsatt för ett attentat från ryska monarkistiska kretsars män. M. räddades tack vare en vän som kastade sig mellan mördaren och sålunda skyddade honom, men dödades i stället själv. Efter porträtt taget dagen efter attentatet i Miljukows hemliga uppehållsort. — Klische: Sjöberg, Gbg.

Ett politiskt mordattentat, som försatt hela Berlin i den fruktansvärdaste upphetsning, förövades den 28 mars mot förra ryske utrikesministern, nuvarande ledaren av det ryska kadettpartiet, jur. professor *Poul Miljukow*. Det uppskakande dådet ägde rum i den bekanta Philharmonie-salen i Berlin, där professor Miljukow på aftonen inför en till största delen rysk publik höll ett föredrag över sin nyligen företagna amerikanska resa. Vid föredragets slut syntes plötsligt två åhörare från främsta bänken springa fram mot talarstolen och avlossa ett flertal skarpa skott mot föredragshållaren. Denne hade emellertid av en vän omedelbart kastats till golvet, medan en annan av kadettpartiets främste män, professor Nabokow, i akt och mening att skydda Miljukow, störtat fram mot en av attentatsmännen. Vid den häftiga strid som därpå uppstod sårades Nabokow dödligt av två skott. Han avled nästan omedelbart. En fruktansvärd panik uppstod. Även flera av åhörarna sårades genom några ut mot publiken hänsynslöst avlossade skott.

Det ohyggliga mordförsöket har visat sig vara ett sorgfälligt planerat attentat av den ryska tsarvänliga monarkistorganisationen. På dess möte den 10 mars i Berlin under pågående monarkistkonferens uppgjordes i detalj planen för undanrödandet av Miljukow såsom varande en inflytelserik och därför farlig motståndare till tsardömet. De häktade attentatorerna, två ryska f. d. tsaristiska officerare, Schabelskij-Bork och Taboritskij uppgiva sig ha handlat på uttrycklig order av sin organisation.

Ryter porträtt.

Klische: Sjöberg, Gbg.

GEHEIMERÅDET D:R WIEDFELDT, nyutnämnd till tyskt sändebud i Amerika.

Såsom Tysklands ambassadör i Washington har tyske rikspresidenten den 23 mars utnämnt geheimerådet D:r O. Wiedfeldt.

Händelsen har väckt den djupaste bestörtning. Professor Nabokows våldsamma död beklagas på det häftigaste av Miljukow, som önskat sig i hans ställe ha fallit offer för attentatorn. Slutligen har det inträffade öppnat de tyska myndigheternas ögon för nödvändigheten av strängare kontroll över i Tyskland vistande främlingselement.

NYINVALDE I SVENSKA AKADEMIEN. Forts. fr. sid. 444.

Den yngste av de nyvalda akademikerna är professor *Fredrik Böök*. Född år 1883 i Kristianstad och student 1900 avlade han 1907 sin fil. doktorsgrad samt utnämndes år 1920 till professor i litteraturhistoria med poetik vid Lunds universitet. En personlighet med starkt utpräglad subjektivitet och med ett djupt och äkta intresse för svensk vitterhet har professor Böök vid sidan av sin akademiska verksamhet bedrivit en omfattande på en grundlig kritisk forskning baserad gärning såsom essayist — en av vårt lands allra främste i fråga om framställningens klarhet, och omdömet skärpa och auktoritet. (Se biogr. årg. XXI:44).

Skulle sålunda utgången av detta val i viss mån ha blivit oväntad med hänsyn till de många förtjänta namn, som tidigare med stor sannolikhet blivit nämnda, bör det dock med tillfredsställelse konstateras att de nu invalda akademikerna utgöra en fullt värdig representation för Svenska Akademiens kulturella uppgifter och syften.